

კრიონის საზოგადოებრივ-კულტურული გაუმჯობესების

1992 4350

თ. კიტოვანი.

შინაგან საქმეთა ცაგარის
რაიგანყოფილება.

ლ. ლარცულაიანი,
სოფელი ქვედა ცაგერი.

ჩვენი მეგობრები

როსტოვის ოლქი, კრასნოდარის მხარე (შედის ადიღეს ავტონომიური ოლქი), სტავროპოლის მხარე (შედის ყარაჩაი-ჩერქეზეთის ავტონომიური ოლქი), დღესტნის ყაბარდო-ბალყარეთის, ჩრდილოეთ ოსეთის ჩანეთ-ნგუშეთის ავტონომიური რესპუბლიკები.

დადგენილია ფართობი 50,3 ათასი კვ. კმ. მოსახლეობა—1588 ათასი (1977 წ.) მთავარი ქალაქი მანაჰყალა. დაარსდა 1844 წელს, როგორც ცხე-სამაგრე, ჯერ ერქვა ბურნაბი, შემდეგ პეტროვსკი. სახელი ეწოდა დღესტნის ეროვნული გმირის მანაჰ დადგენილია პატივსაცემად (ცალბ-არაბულად ცხე, სიმაგრე, ე. ი. მანაჰ-ქალაქი). VIII საუკუნეში დაი-პყრეს არაბებმა და გერცელდო ისლამი. 1813 წელს შეუერთდა რუსეთს. 1921 წელს შეიქმნა დღესტნის ავტონომიური რესპუბლიკა. დღესტნური ენები შედის იბერიულ-კავკასიურ ენათა ოჯახში.

ყაბარდო-ბალყარეთი— ფარ-თობი 12,5 ათასი კვ. კმ. მოსახლეობა 715 ათასი (1985წ), მთავარი ქალაქი ნალჩიკი.

დაარსდა 1817-18 წწ. ყაბარდოელების ადგილობრივი სახელწოდებაა ადიღე. ადიღეზას ნაწილმა XIII-XIV სს. ყაბარდოელთა სახელწოდება მიიღო. ბალყარელი ხალხი ჩამოყალიბდა ჩრ. კავკასიასა და ალაზნის ტომების ბუღა-

წელთბრიცხვით VII საუკუნეში ტერიტორიაზე შემოაჭრნენ სკივთები. IV საუკუნიდან სარმატები, შემდგომ ალანები. ამავე საუკუნის ბოლოს ჰუნების შემოსევის გამო ალანთა ნაწილი დასახლდა ევროპაში წავიდა. ნაწილი გადსახლდა შდინარე ყუბანსა და თერგს შორის.

ლოდნ ქრისტიანობა გრცელდა-ბოლბ. XVI საუკუნიდან კი ფენი მოვიდა დაღესტნიდან შემოსულმა მუსლიმანებმა. რომელიც XIX ს. პირველ ნახევარში გაბატონდნენ. რელიგია გახდა. XVIII საუკუნ-იდან ნოხჩატს ტომის სახელწოდებით დაშვიდრდა

თული წყაროებით—ქიქეში აღი-ღერი ტომები XIII საუკუნეში ადიღეელ ხალხად ჩამოყალიბ-ნენ. XIII-XIV სს. მუსლიმ-გამოყვანენ ყაბარდოელები. ადიღეელთა ნაწილი ოსმალეთში გადასახლდა. 1558 წლიდან რუსეთის მფარველო-ბაში. ითვლება 1922 წელს შეიქმნა ჩერქეზეთის (ადიღეს) აო. რომელიც 1928 წელს ადიღეს აო-დ გადაქცედა. ადიღე ამაჰმად ადიღეელების ჩერქეზეთისა და ყაბარდოელების სერგოთ-სახელწოდებათ.

ყარაჩაი-ჩერქეზეთის ავტონო-მიური ოლქი—ფართობი 14,1 ათასი კვ. კმ. მოსახლეობა—390 ათასი (1985 წ.). IX-X სს. ყარაჩაის ტერიტორია ალანთა სახელმწიფოში შედიოდა. XII-XIV სს. ჩამოყალიბდა ყარაჩაის ხალხი. XIX საუკუნეს პირველ ნახევარში შეუერთდა რუსეთს. 1922 წელს შეიქმნა ყარაჩაი-ჩერქეზეთის ავტონომიური ოლქი (1928 წლიდან ჩერქეზეთის აო). 1943 წელს ყარაჩაის აო გაუქმდა. 1957 წელს შეიქმნა გაერთიანებული ყარაჩაი-ჩერქეზეთის აო. აღმინისტრაცი-ული ცენტრი ჩერკესკი. ყარაჩაულ-ბალყარული ენა განეკუთვნება თურქულ ენათა ყივჩაღურ ჯგუფს. გავრცელებუ-ლია ყარაჩაი-ჩერქეზეთის ოლქ-ში და ყაბარდო-ბალყარეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში.

ჩრდილოეთ კავკასია

რეზონ და ყივჩაღებთან ალრეეს შედეგად. ბალყართა ენა განეკუთვნება თურქული ენების ოჯახის ყივჩაღურ ჯგუფს. ყაბარდოულ-ჩერქეზელი ენა აზერიულ-კავკასიურ ენათა ოჯახს აფხაზურ-ადიღური ჯგუფის ახალდამწერლობიდან ენა. მე-18 საუკუნიდან მუსლიმანები არიან. 1827 წელს ბალყარეთი შეუერთდა რუსეთს. 1921 წელს შეიქმნა ყაბარდოს აო (1922 წლიდან—ყაბარდო-ბალყარეთის აო). 1936 წელს გადამიქმნა ყაბარდოს ავტონო-მიურ რესპუბლიკად.

ჩრდილოეთ ოსეთი—ფართობი 8 ათასი კვ. კმ. მოსახლეობა 612 ათასი (ოსებ—300 ათასი). მთავარი ქალაქი—ვლადიკავკაზი, ადრე ორჯონიკიძე. ძველი

გაიხიზნენ მთებში. IX-XII სს. ჩამოყალიბდა სახელმწიფო ალანთა. XIX ს. დასაწყისში დასრულდა ოსების ეროვნებად ჩამოყალიბება. X ს. ოფიციალურ რელიგიად ქრისტიანობა გამოცხ-ადა. 1774 წელს შეუერთდა რუსეთს. 1924 წ. შეიქმნა როგორც ავტონომიური ოლქი. 1936 წელს გადამიქმნა ოსეთის ავტონომიურ რესპუბლ-იკად.

ჩანეთ-ინგუშეთი—ფართობი 19,3 ათასი კვ. კმ. მოსახლეობა 1213 ათასი (აქედან ჩანები—611 ათასი, ინგუშები 135 ათასი, 1979 წ.). მთავარი ქალაქი გროზო. დაარსდა გენერალმა ერმოლოვმა 1818 წელს, როგორც ცხე-სამაგრე. XI საუკუნის შემდეგ საქართვე-

ჩანები (ბულ ჩეჩენიდან), ხოლო XIX ს. მეორე ნახევრიდან ლალას ტომის სახელწოდებით—ინგუშები (ბულ ანგუშიდან, ინგუშიდან). ჩანურა ენა განეკუთვნება იბერიულ-კავკასიურ ენათა ოჯახს ნახურ ჯგუფს. 1810 წელს ინგუშებმა მიიღეს რუსეთის ქვეშე-ვრობობა. 1934 წელს შეიქმნა ჩანეთ-ინგუშეთის აო, რომელიც 1936 წელს გადამიქმნა როგორც ავტონომიური რესპუბ-ლიკა.

ადიღეს ავტონომიური ოლქი— ფართობი 7,6 ათასი კვ. კმ. მოსახლეობა 397 ათასი (1977 წ.). აღმინისტრაციული ცენტრი შიკოპი. ადიღეს წინაპარი ტომები იყვნენ სინდები, კერკე-ტები, ტორეტები, ზინები (ქარ-

ჯიქი, მკითხველი, პიკალოთიქა

ბიბლიის მოსახლეობას ემსა-ხურება 48 სბიბლიოთეკო და-წესებულება. ქსელის მუშაობა უზრუნველსობა სმულო სპე-ციალური განათლებითა, იგო-ქნობა უმაღლესი განათლების მქონე სპეციალისტების ნაკლე-ბობა. მნიშვნელოვანი ნაწილი პენსიონერია მშენ. როცა და-უხსამებელი გვეყვს ტექნიკუ-დამთავრებული სპეციალისტები. ცენტრალიზებული სბიბლიო-თეკო ქსელის დირექცია კულ-ტურას განყოფილებასთან ერთად ცდილობს სამუშაოზე მიიღოს ახალგაზრდა სპეციალისტები. რომლებიც უფრო კარგად მოაწ-ყოზენ სბიბლიოთეკო მუშაობას. მკითხველთა უკეთ მომსახურ-ებისათვის ბიბლიოთეკებში გა-მოყენებული გვაქვს მუშაობის ისეთი ფორმები და მეთოდები, როგორიცაა სტაციონარული და მოძრავი გაცემა. პუქტი, აგრეთვე ბიბლიოთეკათშორისი აბონენტა, რომელიც რესპუბ-ლიკის ყველა ბიბლიოთეკასთან არის გახსნალი. მკითხველთა სპეციალურშია სპეციალური ბიბლიო-თეკებიც.

ბიბლიოთეკები აქტივის დახმე-რებით ცდილობენ შეეხმანონ მნიშვნელოვან თარიღებს წელს ცენტრალურ ბიბლიოთეკაში ქა-ლქის ტერიტორიაზე მოქმედმა კულტურის დაწესებულებებმა კულტურის განყოფილებასთან ერთად. მოაწვევს გალქტიონ ტაბიძის, ვაჟა-ფშაველას, ლე-ლო ასათიანის ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილ საიუბილეო ლიტერატურული საღამოები. ანდოვითური ღონე-სძიებებზე ზოგიერთმა ბიბლიოთე-კა-ფილიალმა ჩაატარა. სბიბლიოთეკო მუშაობა და-მაყაყოფილებლად ბქეთ მოწყ-ობილი ორხვის, ლალაშის, ორ-ბელის, წიფერჩის, ბარდმალის ბიბლიოთეკა-ფილიალებს. მუშა-ობის, კარგ მტკბილთს იძლევა სარბათხო საბავშვო და სპე-ლქო საბავშვო ახალგაზ-რდობის ბიბლიოთეკა-ფილიალები. სოფლის ბიბლიოთეკა-ფილია-ლების მეთოდური დახმარების მაზნით დაენერგეთ გასვლითი სემინარების ჩატარება მოწინა-ვე ბიბლიოთეკა-ფილიალებში. ასეთი სემინარები, რომლებსაც

ყველა ბიბლიოთეკარი ესწრებო-და, ჩავატარეთ ლიბრარისა და ორხვის ბიბლიოთეკა-ფილიალებ-ში. ორხვში ჩატარებულ ამ ღონისძიებას ესწრებოდნ სპეც-რთველოს რესპუბლიკის კულტ-ურის სამინისტროს წარმომად-გენელა. მან ორხვის ბიბლიოთე-კა-ფილიალების სპეციალურ მოი-წონ და განაწარმა რესპუბ-ლიკურ თათბირ-სემინარზე. ასე-თი სემინარის ჩატარება დაგეგ-მილი გვაქვს წიფერჩის სასოფ-ლო ბიბლიოთეკა-ფილიალებში. გასულ წლებში ბიბლიოთეკე-ბი უზრუნველყოფილი იყვნენ ყველა პერიოდული გამოცემით, შეუდგენებლად ვიღებდით წიგ-ნებსაც, მაგრამ უკანასკნელ წლებში რადიკალურად შეიცე-მდა მდგომარეობა, ძალზე მკო-რე რაოდენობით და დავიანებ-ით ვიღებთ ქართულენოვან გა-ზეთებს. მოკლებული ვართ ზე-მდგომარეობა ორგანიზებულ მეთო-დურ დახმარებას. რესპუბლიკა-ში არსებული დესტაბილიზაციის გამო, ბუნებრივია სბიბლიოთე-კო მუშაობას ეშლება ხელი. მოწინავე ბიბლიოთეკა-ფილია-ლებს მუშაებთან ერ-

თად გვეყვს ისეთი ბიბლიოთეკარები, რომლებიც არ ცდილობენ მუშაობაში სიბ-ხლეების დამკვიდრებას, ატარე-ბენ არაფრას მომცემ ღონისძიე-ბებს. არის იმის ფაქტებიც, რომ უმიზეზოდ აცდენენ სამუშაოს და ბიბლიოთეკა ზოგჯერ გამო-კეტილია ასეთი ფაქტები ზამ-თრის პერიოდში მეტია, რადგან სპეციალისტები უქონლობა არ იძლევა მუშაობას ნორმალურ პირო-ბებს. ზოგიერთი სოფლის სპე-რებულ ნაცვლად დახმარები-სა და მომთხოვნელობასა, მოი-თხოვს მუშაკთ შემცირებას იმ მოტივით, რომ არ მუშაობენო. უმჯობესად სოფლის ხელმძღვა-ნელებმა იზრუნონ ბიბლიოთე-კის კეთილმოწყობისათვის და იქ მომუშავეებს აუმალონ პა-სუხისმგებლობა მინდობალი სპე-ცის შესრულებისათვის. კარგად ვიცით რა ნაკლებ-ნებანა გვაქვს მოსახლეობის მომსახურების საქმეში, ყველა-ფერს გავაყუთებთ მათი აღმოფ-ხვრისათვის. იმედი გვაქვს სოფ-ლის ხელმძღვანელები მოიღებენ ზომებს ზამთრისათვის ბიბლიო-თეკების სბიბლიოთეკა-ფილია-საყოფად.

ც. სადილიანი, ცენტრალიზებული სბიბლიოთე-კო სისტემის დირექტორი.

„კათარგისი“

გიზმობთ
კეთილი საქმისათვის
მუშაობით
„კათარგისი“ ასოციაცია
ბიბლიის ორდენის, საქმრთე-
ელოში შიღისი გაგაცემის
წინააღმდეგ ბრძოლის ცაგერის
რბიონული ორგანიზაციის

განცხადება

მუშაობით ასოციაცია
„კათარგისი“ სათნოების ორდენი
საქართველოში შიღისი გაგაცე-
ლების წინააღმდეგ ბრძოლის
ცაგერის ორგანიზაციის იწყებს
აფხაზეთიდან ლტოლვილთათვის
მატერიალური და ფულადი
დახმარების ორგანიზებას.
რაიონის მოსახლეობას
ვთხოვთ შემოიტანონ
ჩვენი ორგანიზაციის სახელზე
ზამთრისათვის აუცილებელი
ტანსაცმელი, ფულადი შემოწი-
რულობანი განსაცდელში მყოფი
ლტოლვილების ოჯახებისათვის
ადგილზე გასაცემად განათლებ-
ის განყოფილებაში. აგრეთვე
ვთხოვთ, პურკომპინატის
ხელმძღვანელობას შეძლებისდა-
გვარად გამოუოს და ჩვენს
ორგანიზაციას მოაწოდოს
რამდენიმე ტომარა პურის
ფქვილი ლტოლვილთათვის გა-
დასაცემად, რასაც გადამწ-
ილებთ თანაბრად და დაურიგ-
დებთ იმ ოჯახებს, რომელთაც
ლტოლვილები აფხაზეთში
ჩვენი მისამართია.
ცაგერის განათლების განყოფი-
ლივსა

ისმანი, სწავლის მუშაობა!

თბილისის გამოყენებითი ეპოლოგიის სასწავლო ინსტიტუტი

აქცადება მიღებას 1993-94 სასწავლო წლისათვის
დღის სწავლების (ქართული და რუსული
სამხტორები) შემდეგ სპეციალობაზე:

აგროეკოლოგიის ფაკულტეტი:
აგროეკოლოგი;
მეტყვე ეკოლოგია.
სამრეწველო ეკოლოგიის
ფაკულტეტი:
საკონსერვო მრეწველობის
ტექნოლოგი;
ალკოჰოლიანი სასმელების
ტექნოლოგი;
უბლოკოლო სასმელებს
ტექნოლოგი;
ზოთხეიანი-ეკოლოგი

ჩარიცხვა მოხდება გასაუბრე-
ბის საფუძველზე. გასაუბრება
ჩატარდება ბიოლოგიაში,
ქართულ ენასა და ქიმიაში.
სწავლა ფასიანა, სამგრად-
ივობა—5 წელს. წარჩინებული
სტუდენტებისათვის ივთვალის-
წინებულია სტაჟირება კანადასა
და ავსტრალიაში.

საბუთები მიღდება 1992 წლის
2 ნოემბრიდან 30 ნოემბრამდე.
სწავლა დაწყება 1993 წლის
5 იანვარს.
მისამართი: ქ. თბილისი,
ზაქესის დასახლება, საქართვე-
ლოს სასოფლო სამეურნეო
რადიოლოგიის სამეცნიერო-

